

SPRÁVA O SYMPÓZIUM ČESKOSLOVENSKÝCH A SOVIETSKÝCH HISTORIKOV FILOZOFIE

V dňoch 3.—5. apríla sa v Prahe konalo v poradí už tretie sympóziu československých a sovietskych historikov filozofie, ktorého organizačným podkladom je zmluva o spolupráci medzi Ústavom pro filozofii a sociologii ČSAV a Inštitútom filozofie AV ZSSR.

Predchádzajúce sympóziu sa usporiadalo v decembri 1977 v Moskve a venovalo sa tematickému okruhu marxisticko-leninskej kritiky buržoázných historicko-filozofických koncepcií. Tohtoročné pražské sympóziu zameralo svoju prácu na tému *Marxisticko-leninská teória historicko-filozofického procesu*.

Zo sovietskej strany sa podujatia zúčastnili: T. I. Ojzerman, Z. A. Kamenskij, N. V. Motrošilová, G. M. Tavrizianová, E. J. Solovjev a V. A. Žučkov, z československej strany: J. Černý, T. Münz, M. Štrohs, P. Horák, M. Havelka, T. Pichler. Prítomní boli aj historici filozofie z FF KU v Prahe a z FF UK v Bratislave: J. Netopilík a M. Sobotka, ako i M. Marcelli, F. Novosad a J. Piaček.

Zasadanie otvoril a úvodný referát predniesol vedúci oddelenia dejín filozofie pri ÚFaS ČSAV J. Černý. V referáte sa zaoberal problematikou vzťahu svetových a národných dejín filozofického myslenia.

Z. A. Kamenskij stručne informoval účastníkov o vývine a stave sovietskej historicko-filozofickej metodológie, ako aj o výsledkoch jej aplikácie, ktorými sú dejiny filozofie, vypracované a publikované sovietskymi historikmi filozofie. Zároveň načrtol krátky obraz úloh a problémov sovietskej historicko-filozofickej vedy.

Dominantnou osobnosťou sympózia bol T. I. Ojzerman, najprofilovanejší marxistický teoretik dejín filozofie. Vo svojom referáte sa zameril na tému *Dejiny filozofie ako vývin filozofie*. Filozofiu definoval ako sebauvedomenie epochy a vyčlenil 4 znaky jej vývinu:

1. Diferenciu (filozofické varianty v rámci jednej školy).
2. Divergenciu.
3. Polarizáciu (racionalizmus—empirizmus).
4. Radikálnu polarizáciu (materializmus—idealizmus, medzi oboma však existuje i vzťah receptívnosti, ktorý Ojzerman označil termínom dialektickej negácie).

Vývin Ojzerman definoval ako stávanie. Krok vpred podľa jeho názoru nevyklučuje krok späť. Pluralizmus filozofických systémov a koncepcií v dejinách filozofie je pozitívnou črtou, je akýmsi predpokladom založenia vedeckého filozofického svetonázoru, vedeckej filozofie, ktorou je filozofia marxisticko-leninská.

V. Herold si za predmet svojho referátu zvolil otázku o úlohe historického fatku a historických prameňov o historicko-filozofickom výskume. Podal priezrez dejinami samej tejto otázky a konštatoval, že historicko-filozofickým fak-

tom je filozofický text alebo komplex ideí. Historik filozofie je filozof, ktorého úlohou je kritické spracovanie problémov filozofického poznávania v dejinách. Príspevok V. Herolda vyvolal živý záujem a diskusiu, v ktorej sa ďalej hovorilo o povahe a problematike faktu v historicko-filozofickom výskume.

T. Münz predniesol fundovaný referát na tému *K niektorým otázkam idealistickej dialektiky*, s ktorým sa čitateľská verejnosť bude môcť oboznámiť v úplnom znení v jednom z nasledujúcich čísiel časopisu Filozofia.

So zaujímavým príspevkom vystúpila N. V. Motnošilova, ktorá hovorila všeobecne a podnetne o probléme písania dejín filozofie. Bezprostredným podnetom k úvahám takéhoto druhu je jej práca na diele *Filozofia ranoburžoázych revolúcií*. Osobitne sa zamýšľala nad interpretáciou filozofie ako jedného z mnohých fenoménov kultúry v komplexných dejinách kultúry. Vystúpenie našlo ohlas v diskusii, v ktorej sa uvažovalo o interdisciplinárnom prístupe k projektu marxistických dejín kultúry, ktoré by boli dejinami sociálno-ekonomických formácií, ako aj o funkcií a špecifiku historického a historicko-filozofického výskumu.

Podnetnými a pre teóriu historicko-filozofického procesu nepostrádateľnými otázkami sa vo svojich referátoch zaoberali V. A. Žučkov a E. J. Solovjev. Išlo o špecifikum filozofie a o životopisnú analýzu v historicko-filozofickom výskume.

V správe sme obšírnejšie hovorili len o účastníkoch, ktorí predniesli referáty. K úspechu sympózia však prispeli všetci účastníci podujatia, či už svojimi diskusnými vystúpeniami alebo otvoreným záujmom, ktorým na jeho priebehu participovali.

Cieľom uvedených sympózií je diskusia a vzájomná oponentúra príspevkov, ktorých knižná publikácia sa pripravuje v Moskve.

Tibor Pichler